Súd:	Okresný súd Humenné
Spisová značka:	5C/100/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8323202170
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Anna Hrehová
ECLI:	ECLI:SK:OSHE:2023:8323202170.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Annou Hrehovou v spore žalobcu: A.. B. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., právne zastúpený Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., s.r.o., so sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy 5000,- Eur, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2.300,- Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamieta.

III. Súd priznáva žalobcovi vo vzťahu k žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou, podanou na tunajšom súde dňa 11.7.2023, domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 5.000,- eur a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodil tým, že žalobca si svojou žalobou uplatňuje nárok na náhradu škody, spôsobenej žalovaným v dôsledku porušenia práva Európskej únie. Žalobca poukázal na to, že Smernica Európskeho parlamentu a Rady č.2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len Smernica 2003/88/ES) v ustanovení 6 písm. b) určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času a to v rozsahu 48 hodín, pričom predmetná smernica bola nesprávne transponovaná do slovenského právneho poriadku, nakoľko zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje hasičovi vykonávať štátu službu aj nad rozsah 48 hodín. V tejto súvislosti žalobca poukázal na jednotlivé týždne, v ktorých v období od 11.7.2020 do 10.7.2023 došlo k prekročeniu týždenného pracovného času. Žalobca v žalobe poukázal na rozvrhnutie služobnej pohotovosti, ktorú žalobca trávil na pracovisku a v prípade potreby musel byť pripravený na výjazd do 1 minúty od jeho vyhlásenia, pričom táto pohotovosť sa mu nezarátava do fondu pracovného času. Taktiež žalobca poukázal aj na to, že na pracovisku strávil bežne 240 až 264 hodín mesačne, pričom fond pracovného času neodzrkadľuje realitu. V dôsledku uvedeného žalobca nemá mať dostatok času na regeneráciu a odpočinok, je oddelený od svojho vlastného súkromného sociálneho prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojím vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas je takmer vylúčená, resp. obmedzená. Uvedené podľa názoru žalobcu vyvolalo zodpovednosť žalovaného podľa práva EÚ za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú nesprávnou transpozíciou práva EÚ do vnútroštátneho práva. Má za to, že služobný čas má byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu povinností, vyplývajúcich zo Smernice 2003/88/ES. V dôsledku porušenia práva Únie došlo zo strany žalovaného k porušeniu práva žalobcu

na ochranu zdravia a zároveň aj k zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život, pretože musel odpracovať viac, ako by bol povinný v zmysle ustanovení smernice, a teda tento čas nemohol venovať rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovaným zaradením. Právna úprava zákona č. 315/2001 Z.z. odporuje čl. 6 písm. b) ako aj čl. 2 Smernice. V súvislosti s aplikáciou predmetného ustanovenia smernice aj na prejednávaný prípad, žalobca poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-429/09 G.Fuß, C-437/05 J.Vorel ako aj C-397/01 Pfeiffer, pričom Súdny dvor v týchto rozhodnutiach konštatoval, že pohotovosť, ktorá je vykonávaná v režime fyzickej prítomnosti na mieste výkonu práce, tento čas je potrebné zahrnúť do týždenného pracovného času, ktorý nemôže týždenne prekročiť rozsah 48 hodín. Prvé z uvedených rozhodnutí sa dokonca týkalo režimu pohotovosti u nemeckých hasičov a Súdny dvor v ňom uviedol, že čl. 6 písm. b) Smernice má priamy účinok. Vo vzťahu k žiadanej výške nemajetkovej ujmy, žalobca uviedol, že táto má byť primeraná, pričom poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ a to vo veci C-46/93, kde tento súd zdôraznil, že spôsob náhrady škody má byť v súlade so zásadou rovnocennosti a to s prihliadnutím na náhradu škody, ktorá je poskytovaná vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažnosti alebo podobných žalôb, vychádzajúcich z vnútroštátneho práva. Žalobca taktiež uviedol, že z úniového práva vyplýva, že je úlohou vnútroštátneho súdu, aby posúdil, či boli naplnené úniové podmienky vzniku zodpovednosti členského štátu, pričom v zmysle stabilizovanej judikatúry ide konkrétne o to, či cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, či porušenie takejto normy bolo dostatočne závažné a či medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Žalobca má za to, že v jeho prípade boli splnené všetky podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR, za porušenie jeho práva, garantovaného čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES, z čoho vyplýva jeho nárok na náhradu takto spôsobenej škody. Čo sa týka prvej podmienky, tak v tejto súvislosti poukázal na to, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES upravuje maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, keďže uvedené ustanovenie predstavuje pravidlo sociálneho práva EÚ, ktoré nemôže byť podrobené akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Vo vzťahu k druhej podmienke a to charakteru porušenia práva EÚ, v tejto súvislosti žalobca poukázal na judikatúru Súdneho dvora (bod 58 rozsudku G. Fuß), z ktorého vyplýva, že toto porušenie práva EÚ je dostatočne závažné. Taktiež žalobca mal za splnenú aj príčinnú súvislosť medzi porušením Čl.6 písm. b) Smernice 2003/88 a škodou, keďže v dôsledku nedodržania maximálneho týždenného pracovného času v danom prípade, žalobca stratil čas, ktorý mohol venovať odpočinku, prípadne svojim voľnočasovým aktivitám. Vo vzťahu k samotnej výške uplatnenej nemajetkovej ujmy žalobca poukázal na to, že vnútroštátne právo nemá osobitnú úpravu, obsahujúcu náležitosti konania o náhrade škody, spôsobenej porušením úniových práv jednotlivcov, preto analogicky na vec navrhuje aplikovať ustanovenia § 11 až 13 OZ, keďže tieto upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu. Žalobca vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy poukázal na to, že v prípade žalobcu dochádzalo k dlhodobému nerešpektovaniu úniovým právom určeného týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES, čo sa prejavilo v jeho osobnostnej sfére. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca predmetnou žalobou žiadal, aby mu súd priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5000,- Eur.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 14.9.2023 uviedol, že Smernica 2003/88/ES, ktorá podľa názoru žalobcu bola nesprávne transponovaná do slovenského právneho poriadku, v čl. 1 ods. 3 v rámci osobnej pôsobnosti, vymedzuje odvetvia, na ktoré sa táto smernica má vzťahovať, pričom táto je vymedzená odkazom na článok 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 89/391/EHS z 12.6.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, pričom táto smernica v čl. 2 ods.2 obsahuje aj negatívny výpočet odvetví, na ktoré sa jej pôsobnosť nevzťahuje, pričom sa jedná aj o odvetvia činností, ktorých charakteristiky, vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, sú s ňou v rozpore, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter žalobcom vykonávaných činností (zásahová činnosť) a s tým spojený rozvrh služobného času sa podľa názoru žalovaného Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Žalovaný poukázal na to, že oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom, štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.) a taktiež aj čo sa týka úloh, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa názoru žalovaného, odkazujúc na právne predpisy, týkajúce sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj

právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, tieto činnosti bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný má za to, že Smernica č.2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje, preto žalobcovi nemohla vzniknúť škoda. Žalovaný poukázal na § 12 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva, § 3 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z., § 8 ods. 1 a § 12 ods. 1 zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme, a v súvislosti s tým uviedol, že nakoľko príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, nemožno na nich aplikovať predmetnú smernicu v časti rozvrhnutia služobného času ako aj odmeňovania. Žalovaný vo svojom vyjadrení vzniesol aj námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, keďže podľa jeho názoru mal byť v predmetnom spore žalovaný zamestnávateľ žalobcu, ktorý rozvrhoval žalobcovi týždenný pracovný čas. Žalovaný mal taktiež za to, že bolo povinnosťou žalobcu podľa § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. upozorniť svojho nadriadeného, že mu zamestnávateľ určuje pohotovosť nad Smernicou povolený limit. Žalovaný poukázal na to, že žalobca uvedenú povinnosť nesplnil a taktiež za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený Smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Následne sa žalovaný vyjadril k transpozícií jednotlivých článkov Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES bol transponovaný do štvrtej hlavy zákona č. 315/2001 Z.z., konkrétne do ustanovení § 85 a nasl., ktoré upravujú služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Z uvedených ustanovení vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z.z. Uviedol, že ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nepopierajú, že by služobná pohotovosť v štátnej službe bola výkonom štátnej služby, ale účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). Poukázal na to, že pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o službobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo sa prejavuje aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalovaný má za to, že vyššie ustanovenia § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy 2018 (čl. 3), Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020 (čl. 3) a platnej Kolektívnej zmluvy 2021 (čl. 3) plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES. Vo vzťahu k transpozícií článku 6 Smernice 2003/88/ES, žalovaný poukázal na články 16 písm. b) a čl. 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES. Smernica 2003/88/ES, pričom uviedol, že predmetná smernica pripúšťa výnimku z maximálneho limitu počtu hodín za splnenia podmienok, ktorými sú písomný súhlas zamestnanca s výkonom práce nad zákonom a smernicou povolený maximálny limit počtu hodín, zamestnávateľom vedený záznam o všetkých zamestnancoch, ktorí vykonávajú takúto prácu a zároveň, ak zamestnávateľ dodržiava všetky zásady ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci a ak žiadnemu zamestnancovi nevznikne zo strany zamestnávateľa ujma za to, že nie je ochotný súhlasiť s vykonávaním takejto práce. Žalovaný taktiež uviedol, že Smernica 2003/88/ES (čl.16) umožňuje ustanoviť aj odlišné referenčné obdobie a to v trvaní 4 mesiacov, čo prichádza do úvahy pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase a zároveň V čl. 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie na 6 mesiacov alebo ak je to uvedené v kolektívnej zmluve, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 zákona č. 315/2001 Z. z., avšak v zmysle § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Ustanovenie § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi žalobcu rozvrhnúť služobný čas hasičov aj nerovnomerne, avšak dĺžka riadneho služobného času nemôže byť v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín a s poukazom na § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. nemôže celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti prevýšiť 24 hodín v služobnom dni. U žalobcu došlo k nerovnomernému rozvrhnutiu služobného času v referenčnom období 6 mesiacov, čo umožňuje čl. 17 ods. 1 Smernice. Žalovaný dodal, že napriek tomu, že vnútroštátne právo explicitne neupravuje maximálny priemerný týždenný služobný čas, tak zákon č.

315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, preto má žalovaný za to, že právne predpisu sú transponované v čl. 6 Smernice správne. Keďže sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprevzal smernicu do zákona správne, preto neboli naplnené podmienky pre vznik nároku na náhradu škody. Taktiež žalovanému nie je zrejmé, aká škoda vznikla žalobcovi, keďže za vykonávanie pracovnej pohotovosti bol žalobca odmeňovaný a to bez ohľadu na to, či došlo k výkonu práce žalobcom. Žalovaný poukázal aj na rozhodnutie Súdneho dvora C- 46/93 Brasserie du Pécheur (bod 84), v zmysle ktorého by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Keďže žalobca neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. že výkon služobnej pohotovosti považuje za ujmu, nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadnému vzniku takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Žalovaný poukázal na to, že žalobca vykonáva štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom v súlade s § 86 od. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. tak, aby dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch nebola vyššia ako 18 hodín a zároveň, aby určená služobná pohotovosť, ktorá nadväzuje na štátnu službu nepresahovala spolu so štátnou službou 24 hodín v služobnom dni. Žalovaný taktiež uviedol, že žalobca nikdy voči plánovaným rozvrhom služobného času nenamietal, teda konkludentne súhlasil s rozvrhnutím služobného času. Zo strany žalobcu nedošlo k snahe upozorniť zamestnávateľa na porušovanie smernice, čím by došlo k vyriešeniu problému zmierlivo bez potreby súdneho konania. Následne v ďalšom texte vyjadrenia žalovaný poukázal na to, že vo veci Günter Fuß, na ktorú poukazuje žalobca sa jednalo o vec mestského hasiča, pričom výkon služby mestského hasiča sa odlišuje od služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru, ktorého zriaďovateľom je štát. Z predmetného rozhodnutia Súdneho dvora následne žalovaný odcitoval odsek rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že Smernica 2003/88/ES neobsahuje nijaké ustanovenie, týkajúce sa náhrady škody, vzniknutej porušením jej ustanovení, preto je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity určil, či škoda vzniknutá pracovníkovi v dôsledku porušenia právnej normy Únie, musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a zároveň, aby definoval pravidlá, týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa sp.zn. 8C/25/2017 z 23.12.2019, potvrdeného rozsudkom krajského súdu v Prešove sp.zn. 15Co/6/2020 z 24.11.2020. Uviedol, že v konaní je potrebné preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad maximálny týždenný limit, nakoľko nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú hodinami nad maximálny limit pracovného času a taktiež je v tejto súvislosti potrebné zohľadniť aj nerovnomerné rozvrhnutie služobného času v referenčnom období. Vo vzťahu k výške žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy žalovaný uviedol, že túto považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Následne žalovaný uviedol, že nestačí, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby vyvolať, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané, pričom súd musí posudzovať každý prípad jednotlivo. Žalovaný poukázal na ustanovenie § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že žalobca je povinný zdôvodniť, prečo nebola pre neho postačujúca iná forma zadosťučinenia. Záverom len doplnil, že z dôvodu, že zo strany žalobcu nebol preukázaný zásah do súkromného, rodinného života či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje, nemožno žalobe vyhovieť. Žalovaný tiež vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti vzhľadom na skutočnosť, že žalobca namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, pričom žalovaný má za to, že túto má vykonať ústredný orgán štátnej správy, teda v danom prípade Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako orgán konajúci v mene žalovaného, pričom príslušným je Mestský súd Bratislava IV, kde navrhol vec postúpiť. V prípade,

že sa súd nestotožní s vyššie uvedenými námietkami, žalovaný navrhol, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania.

3. V replike žalobcu zo dňa 18.10.2023 tento uviedol, že výkladom článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/ES sa zaoberali viaceré rozhodnutia Súdneho dvora, pričom žalobca poukázal na rozhodnutie Pfeiffer C-397/01 bod 53, v ktorom SD EÚ uviedol, že čl. 2 ods. 2 predmetnej smernice nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Poukazujúc na uvedené konštatoval, že výnimka z čl.2 ods.2 tejto smernice bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu, napríklad katastrofa, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy. Z rozhodnutia C-52/04 (bod 57) Personalrat der Feuerwehr Hamburg je zrejmé, že na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka, uvedená v čl. 2 ods. 2 smernice č. 89/131/EHS ale tieto činnosti patria do pôsobnosti smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok. Aj z rozhodnutia C-518/15 R.Matzak vyplýva, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosť hasičského zboru bez ohľadu na charakter vykonávanej činnosti. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na čl. 17 ods. 2 bod III) smernice, ktorá výslovne uvádza, že sa vzťahuje aj na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Z uvedených dôvodov žalobca nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že by sa predmetná smernica nevťahovala na protipožiarne služby a na služby civilnej ochrany. Vo vzťahu k námietke pasívnej vecnej legitimácie žalobca uviedol, že táto vyplýva zo zodpovednosti štátu za správnu transpozíciu smernice do právneho poriadku, pričom za Slovenskú republiku koná Ministerstvo vnútra ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičská a záchranný zbor podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z.. V tejto súvislosti poukázal žalobca aj na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 11Co/90/2022 zo dňa 31.5.2023. Žalobca taktiež poukázal na fakt, že slovenský zákonodarca rozhodol, že smernica 2003/88/ES bude transponovaná do zákona č. 315/2001 Z.z., čo vyplýva z prílohy č. 4 v bode 6 tohto zákona, pričom samotné rozvrhnutie pracovného času žalobcu prekračuje maximálny týždenný pracovný čas, čo odporuje čl. 6 písm. b) Smernice, čo vyplýva z pripojeného prehľadu týždennej dochádzky žalobcu. Napriek tvrdeniu žalovaného o správnej transpozícií Smernice, praktický dôsledok aplikácie zákona č. 315/2001 Z.z. negarantuje 48 hodinový týždenný pracovný čas pre členov Hasičského zboru SR a rovnako z predmetného zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich týždenného služobného času (§85 a § 92 zákona č. 315/2001 Z.z.). Práve naopak, iba v prípade, ak dôjde k výkonu počas tejto pohotovosti, uvedené sa považuje za štátnu službu nadčas (§122 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z.). Žalobca poukázal na to, že smernica 2003/88/ES neupravuje žiadnu prechodnú kategóriu medzi pracovným časom a časom odpočinku vo forme služobnej pohotovosti hasiča na pracovisku, preto je nevyhnutné považovať služobnú pohotovosť za súčasť pracovného času. Keďže zo strany žalovaného k uvedenému nedochádza, pravidelne jeho týždenný pracovný čas prekračuje dovolený limit 48 hodín, a teda porušuje ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Opätovne žalobca poukázal na judikatúru SD EÚ, na ktorú poukazoval už v žalobe, pričom konštatoval, že z týchto rozhodnutí je zrejmé, že pracovnú pohotovosť ako hasičov, tak aj lekárov a lekárskych záchranárov, je nevyhnutné zaradiť do pracovného času a to bez ohľadu na intenzitu činnosti pracovníka, keďže relevantnou skutočnosťou je dispozícia zamestnanca zamestnávateľovi. Žalobca taktiež konštatoval, že žalovaný napriek tomu, že poukázal na jednotlivé ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z. do ktorých bola transponovaná smernica 2003/88/ES, tento sa nezaoberal tou skutočnosťou, či štát nie je povinný garantovať 48-hodinový týždenný pracovný čas aj počas referenčného obdobia, keďže žiadne ustanovenie smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť nerešpektovať povinnosti vyplývajúce z čl. 6 písm. b) Smernice. V tejto súvislosti žalobca poukázal na rozsudok C-254/18 z 11.4.2019. Vo vzťahu k jednotlivým náležitostiam pre priznanie nároku na náhradu škody žalobca poukázal na bod 59 rozhodnutia G.Fuß, pričom konštatoval, že škoda žalobcovi mala vzniknúť v dôsledku straty času na odpočinok, nemožnosti voľne disponovať so svojim časom, venovať sa sebe, rodine, oddychovať a regenerovať svoje sily. Keďže neexistuje v slovenskom právnom poriadku úprava konania o náhradu škody spôsobenej porušením úniových práv, v dôsledku toho žalobca analogicky vychádzal z ustanovení § 11-13 OZ v spojení s § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Vo vzťahu k výpisom z dochádzkového systému SAP žalobca uviedol, že evidencia pracovného času obsahuje jednak plánovaného hodiny ale taktiež aj skutočne odpracované hodiny. Taktiež za nedôvodnú považoval aj námietku žalovaného, že najskôr mal žalobca upozorniť svojho zamestnávateľa, nakoľko by bolo v rozpore s princípom efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť využívať všetky právne

prostriedky, ktoré sú im k dispozícií, ak by im to spôsobilo neprimerané ťažkosti alebo by to nebolo možné od nich rozumne vyžadovať. Uvedenú námietku vyhodnotil ako prenášanie zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nesplnenia povinnosti vyňať nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únioového práva (bod 83 C-429/09). Vo vzťahu k výške priznávaného nároku na náhradu škody žalobca poukázal, že v obdobných prípadoch sú priznávané sumy od 2500,- Eur do 6167,21 Eur, pričom uviedol konkrétne sumy a sp.zn. jednotlivých rozhodnutí. Vo vzťahu ku konkrétnym skutočnostiam, ktorými mala byť žalobcovi spôsobená škoda, tento poukázal na stratu niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, v dôsledku čoho len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Žalobca dal do pozornosti závery, vyplývajúce z rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2Co/20/2023 z 30.3.2023, v ktorých sa odvolací súd vysporiada s totožnými námietkami žalovaného ako v predmetnom konaní. Žalobca v replike taktiež súdu predložil výpočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu, vypracovaného s článkom 6 písm. b) a čl.16 písm. b) Smernice.

4. Žalovaný v duplike zo dňa 3.11.2023 zotrval na svojich argumentoch, uvedených vo vyjadrení k žalobe a to najmä na nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, výklade pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, založenom na negatívnom vymedzení pôsobnosti Smernice 89/391/ES v zmysle čl. 2 ods. 2 ako aj na tom, že dotknuté právne predpisy boli správne transponované do čl.6 Smernice 2003/88/ES.

5. Žalobca na pojednávaní dňa 11.12.2023 uviedol, že trvá na podanej žalobe v celom rozsahu, pričom v rámci dokazovania žiadal, aby sa súd oboznámil s údajmi, vyplývajúcimi z predloženého dochádzkového systému SAP a zároveň, aby súd vykonal výsluch žalobcu. Žalovaný na pojednávaní dňa 11.12.2023 zotrval na námietke miestnej nepríslušnosti ako aj na obsah doručených vyjadrení.

6. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s výpismi z dochádzkového systému SAP žalobcu za obdobie od 6/2020 do 5/2023 a zároveň vykonal výsluch žalobcu, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

7. Súd konštatuje, že predmetom žaloby je nárok žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovanému z dôvodu, že žalovaný nesprávne transponoval Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, v dôsledku čoho predmetný zákon neobsahuje maximálne vymedzenie týždenného pracovného času v rozsahu 48 hodín, ktoré nemôže byť prekročené. Z tvrdení žalobcu v jeho písomných podaniach, ktoré neboli žalovaným spochybnené, je zrejmé, že jeho týždenný pracovný čas sa skladal zo sedemnásť(17), resp. od roku 2022 zo šestnásť(16) hodinových pracovných zmien, po ktorých nasledovala osem (8), resp. od roku 2022 sedem (7) hodinová pohotovosť, počas ktorej bol žalobca v mieste výkonu štátnej služby k dispozícii zamestnávateľovi pripravený na prípadný zásah, pričom však súhrn takto uvedených smien v rámci týždenného pracovného času pravidelne prekračoval 48 hodín. U žalobcu došlo v priebehu 3 rokov, t.j.7/2020 - 5/2023 štyridsaťkrát k prekročeniu týždenného pracovného času nad 48 hodín. Žalovaný žalobcom predložený rozpis pracovného času nerozporoval, teda nespochybňoval, že by sa jednalo o nepravdivé informácie, preto súd z týchto údajov pri rozhodovaní vychádzal.

8. Z výsluchu žalobcu je zrejmé, že tento je príslušníkom záchrannej brigády na pozícií technik- strojník. V Hasičskom zbore je žalobca od roku 2004. V súvislosti s výkonom svojho povolenia a pracovného zaradenia je zodpovedný za jednotlivé stroje, ktorých obsluhu musí zvládať, s čím sú spojené aj jednotlivé školenia, ktoré podľa vyjadrení žalobcu sú vykonávané mimo jeho pracovného času, teda aj v rámci dvoch dní voľna, ktoré nasledujú po 24-hodinovej smene. Smena žalobcu pozostáva z 16-hodinvej služby a z 8-hodinovej pohotovosti, ktorá mu nie je zarátavaná do fondu pracovného času. Taktiež žalobca uviedol, že v rámci nariadenej služobnej pohotovosti je povinný nastúpiť na zásah do 1 minúty od vyhlásenia pohotovosti, teda aj napriek tomu, že v rámci času, určeného na pohotovosť, by mal žalobca odpočítavať a oddychovať, tento je v strese, čo sa už odzrkadlilo na jeho zdravotnom stave. Poukázal na to, že toho času trpí nespavosťou. Taktiež rozvrhnutie pracovného času vplýva aj na prispôsobovania a plánovanie si voľného času, keďže aj v rámci voľnočasových aktivít môže byť povolaný do služby. Taktiež uviedol, že aj jeho bratranec si musel prekladať oslavu svojich narodenín pre pracovné povinnosti žalobcu. Poukazujúc na rozvrhnutie pracovaného času žalobca uviedol, že uvedené má vplyv aj na vznik hádok medzi ním a jeho manželkou a to z dôvodu, že si nevedia reálne naplánovať spoločný čas, keďže žalobca kedykoľvek môže ísť na školenie, výjazd, v dôsledku čoho je nevyhnutné

zrušiť naplánované voľnočasové aktivity. Taktiež uviedol aj to, že v rodinnom dome býva s nimi aj dcéra, zať a malý vnúčik, a teda voľnočasové aktivity si plánuje aj s nimi.

9. Na takto zistený skutkový stav súd následne aplikoval nasledovné zákonné ustanovenia:

10. Podľa článku 7, druhá, tretia veta Ústavy SR právne záväzné akty európskych spoločenstiev a európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa článku 120 ods. 5.

11. Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy SR sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí, a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

12. Smernica 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“) podľa čl. 1 ods. 1 upravuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

13. Podľa článku 1 bod 2 smernice, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálnu dobu denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na prvý týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

14. Podľa článku 1 bod 3 smernice, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smere 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.

15. Podľa článku 2 ods. 1 smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície:1."pracovný čas" je príslušný čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s príslušnými právnymi predpismi a/alebo praxou;

16. Podľa článku 2 ods. 9 smernice, primeraný odpočinok“ znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

17. Podľa článku 6 smernice, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

18. Podľa článku 16 písm. b) smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne.

19. V zmysle § 1 od. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon č.315/2001 Z.z.“) tento zákon upravuje aj štátnu službu a právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a príslušníkov Horskej záchrannej služby.

20. Podľa § 85 ods. I zákona č.315/2001 Z.z., služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

21. Podľa § 85 ods. 2 zákona č.315/2001 Z.z., služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

22. Podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona č.315/2001 Z.z., služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

23. Podľa § 91 ods. 1 až ods. 3 zákona č.315/2001 Z.z., štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

24. Podľa § 92 ods. 1 zákona č.315/2001 Z.z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

25. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

26. Podľa § 13 ods. 1 až ods. 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Podľa § 1 písm. a) zákona č.514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

28. Podľa § 4 ods. 1 písm. e) zákona č.514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods.1, koná v mene štátu ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, ak v dôsledku nesprávneho prebratia smernice Európskej únie alebo ak v dôsledku nedodržania lehoty určenej na jej prebratie vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy.

29. Podľa čl. 24 Všeobecnej Deklarácie ľudských práv, každý má právo na odpočinok a
zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky.

30. V prvom rade tunajší súd považuje za potrebné poukázať na charakter predmetného sporu. Žalobca si predmetnou žalobou uplatnil nárok na náhradu škody (vo forme nemajetkovej ujmy) z dôvodu porušenia práva EÚ postupom žalovaného, ktorý neúplne prevzal do právneho poriadku SR Smernicu 2003/88/ES, čím porušil právo žalobcu na smernicou stanovený maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín. V tejto súvislosti je nevyhnutné konštatovať, že právo na náhradu škody, spôsobenej porušením práva Únie, patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva, vyplývajúce priamo z judikatúry SD EÚ bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva - zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Uvedené vyplýva aj z právneho poriadku Slovenskej republiky, keďže čl.7 ods. 2, 5 a čl.144 Ústavy SR ustanovuje zásadu prednosti a priameho účinku komunitárneho práva pred právom vnútroštátnym. V zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. V tejto súvislosti je potrebné odkázať na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorá vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky

opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy, alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Porušenia únioového práva sa môže dopustiť každý orgán, ktorý koná v mene členského štátu. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ktorá sa vzťahuje na prípady ad 1/ porušenia práva únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc(prípad C 6/90 a 9/90 Francovich, C- 178,179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), ad 2/ aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu únioovému právu (ČEZ C-115/08, Simmenthal II C 106/77), ad 3./ vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie (C 2/06 Kempter, vec C 453/00 Kühnne a Heitz), ad 4/ na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom Únie (C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame). Zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie nastáva, ak sú splnené tri predpoklady (bod 20 rozhodnutia C 445/06 Danske Slagterier, bod 51 rozhodnutia C 224/01 Köbler, bod 51 rozhodnutia C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame, bod 40 rozhodnutia C 6/90 a 9/90 Francovich,) : 1/ porušená únioová norma priznáva právo fyzickým alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát (napr. C 524/04 Test Claimants Thin Cap), 2/ porušenie únioového práva je dostatočné závažné a 3/ medzi porušením únioového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť. O výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. (pozri bod 26 a 27 rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/66/2022 z 19.7.2023) Vzhľadom na uvedené pre vznik nároku žalobcu na náhradu škody sa vyžaduje splnenie vyššie vymienených troch podmienok, pričom tunajší súd po preskúmaní okolností daného prípadu a s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie má za to, že tieto podmienky súd v danej právnej veci splnené, a teda nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je daný.

31. Čo sa týka samotných námietok žalovaného, v prvom rade súd považoval za potrebné vysporiadať sa s námietkou miestnej neprílušnosti tunajšieho súdu. Postupom podľa § 42 CSP súd konštatuje, že vo veci je daná miestna príslušnosť tunajšieho súdu a to poukazujúc na predmet konania, v rámci ktorého sa žalobca domáha náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, a teda porušenia jeho práva na maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas. V tejto súvislosti tunajší súd poukazuje na ustanovenie §17 Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo. Keďže skutočnosť, zakladajúca právo žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, nastala v mieste výkonu štátnej služby žalobcu v C., v danej veci je daná miestna príslušnosť tunajšieho súdu na prejednanie veci a námietku žalobcu súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

32. Žalovaný ďalej namietal nedostatok pasívnej vecnej legitimácie, keďže podľa jeho vyjadrenia žalobu pre netransponovanie, resp. nesprávnu transpozíciu smernice do právneho poriadku, môže podať Európska komisia na Európsky súdny dvor alebo fyzická/právnická osoba, ktorá bola priamo dotknutá, na vnútroštátny súd členského štátu s tým, že žalobca mal žalovať svojho zamestnávateľa. S uvedeným sa tunajší súd nestotožnil. V tejto súvislosti uvádza, že z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že v prípade, ak sa fyzická osoba domáha nároku na náhradu škody v dôsledku nesprávne transponovanej smernice, v dôsledku čoho, došlo k porušeniu práv tejto osoby, pričom predpisy komunitárneho práva neupravujú postup, akým sa týchto nárokov môže fyzická osoba dovolať, táto má právo subsidiárne použiť právne predpisy vnútroštátneho práva pri zachovaní princípov rovnocennosti (existencia rovnakých procesných pravidiel a zásad rozhodovania ako sú tie, ktoré sa uplatňujú pri obdobných nárokoch s výlučne vnútroštátnou povahou aj v prípade nárokov založených na práve EÚ) a princípov účinnosti (zabezpečenie, aby vnútroštátne procesné pravidlá neznemožnili uplatňovanie nárokov, založených na práve EÚ alebo ich neprimerane nesťažili). Keďže vnútroštátna právna úprava Slovenskej republiky neobsahuje špeciálne ustanovenia o konaní o náhradu škody v dôsledku nesprávnej transpozície smernice, teda práva EÚ do právneho poriadku SR, v dôsledku uvedeného je nevyhnutné na vec aplikovať podľa zásady analógie, právnu úpravu, ktorá upravuje právne vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci upravuje
zákon č. 514/2003 Z.z., kde je v § 4 písm. e) označený ako orgán, ktorý koná v mene SR v prípade vzniku škody v dôsledku nesprávnej transpozície smernice, príslušné ministerstvo či iný ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí výkon verejnej moci v danej oblasti. Keďže predmetný zákon na vec nie je možné aplikovať a to z dôvodu, že do pôsobnosti tohto zákona patria iba právne

vzťahy založené na nesprávnom úradnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí štátu alebo orgánu územnej samosprávy, pričom výslovne v §9 zákona č. 514/2003 Z.z. je vylúčená zodpovednosť štátu v dôsledku nesprávneho zákonodarného a legislatívne procesu, tunajší súd analogicky na vec aplikoval iba ustanovenie § 4 písm. e) zákona č. 513/2003 Z.z., ktoré upravuje okruh štátnych orgánov, ktoré sú oprávnené konať v mene SR pri vzniku zodpovednosti za škodu a to poukazujúc na povinnosť vnútroštátneho súdu rešpektovať princípy rovnocennosti a účinnosti. V danej právnej veci je nevyhnutné konštatovať, že z judikatúry Súdneho dvora EÚ ako aj z princípov, na ktorých je založené právo EÚ vyplýva, že členský štát zodpovedá za nesprávnu transpozíciu smernice do jeho vnútroštátneho práva, a preto pasívna vecná legitimácia, vyplývajúca z hmotného práva, svedčí v danej právnej veci práve Slovenskej republike ako členskému štátu, ktorý porušil povinnosti vyplývajúce z práva EÚ. V mene štátu je oprávnené v danej veci konať Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktoré bolo garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z.z.

33. Ďalšia námietka žalovaného spočívala v tom, že na štátnu službu hasičov sa predmetná smernica nevzťahuje, pretože činnosti, ktoré vykonávajú príslušníci Hasičského a záchranného zboru je možné subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. S týmto tvrdením žalovaného sa tunajší súd nestotožňuje, pričom poukazuje na judikatúru Súdneho dvora, ktorý sa predmetnou otázkou zaoberal v rozhodnutiach vo veciach Fuß (C-429/09), Pfeiffer (C-397/01 až C-403/01), Personalrat der Feuerwehr Hamburg (C-52/04). V tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť na znenie čl.1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, ktorý definuje rozsah pôsobnosti predmetnej smernice a to tak, že táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Smernica 89/391/EHS upravuje svoju pôsobnosť v ustanovení čl. 2 ods. 1 tak, že sa uplatňuje na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.), pričom ods. 2, prvá veta smernice 89/391/EHS ustanovuje, že predmetná smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napr. v oblasti služieb civilnej ochrany. Poukazujúc na zámer predmetnej smernice 89/391/EHS je nevyhnutné konštatovať, že táto nevylučuje z pôsobnosti všetky služby civilnej ochrany, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb ako uviedol aj žalobca vo svojom vyjadrení, a teda sa neuplatní len v prípadoch, ak nastane určitá vážna - kritická situácia, pri ktorej sa vyžaduje zabezpečiť ochranu zdravia, verejnej bezpečnosti a ak by za takejto situácie uplatňovaním všetkých povinností, vyplývajúcich zo smernice, došlo k obmedzeniu alebo ohrozeniu možnosti zabezpečiť uvedené činnosti. Jedná sa však o výnimočné situácie, a teda nejde o automatické vylúčenie všetkých vzťahov v rámci civilnej ochrany, ktoré majú byť chránené predmetnou smernicou a v rámci ktorých taktiež má dôjsť k ochrane zdravia zamestnancov. Služobná činnosť žalobcu ako hasiča tak na základe vyššie uvedených záverov patrí do pôsobnosti Smernice. Nemenej významnou skutočnosťou v predmetnej veci je to, že Súdny dvor Európskej únie už vo vzťahu k tejto problematike zaujal stanovisko a to v rozhodnutí G. Fuß, kde výslovne uviedol, že z rozsahu úpravy tejto smernice nie sú vyňatí ani hasiči. V bode 33 predmetného rozsudku Súdny dvor konštatuje, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48- hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeifferai., C-397/01, body 98 a 100, ako aj G.Fuß, C-429/09, body 33 - 35 a 38). Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov (lekárov, hasičov) taktiež zodpovedal Súdny dvor v rozsudku G.Fuß (C-429/09 týkajúci sa hasičov), J.Vorel (C-437/05 týkajúci sa lekárov) a Pfeiffer (C-397/01 týkajúci sa lekárskych záchranárov), pričom dospel k záveru, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť týždenného pracovného času v spojení s ďalším "riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas a rovnako túto pracovnú pohotovosť je nevyhnutné považovať za pracovný čas, ak je zamestnanec povinný byť na pracovisku. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí G.Fuß taktiež konštatoval, že právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 rozsudku G. Fuß C-429/09). Zároveň vyslovil aj to, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie

tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Vyslovil, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky Pfeiffera a i., už citovaný, body 103 až 106, ako aj Fuß, body 56 až 59). V bode 38 je uvedené, že za týchto podmienok má pracovník, ako je G. Fuß, ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia.

34. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES, tunajší súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z.z. nevyplýva, že by SR uvedené ustanovenie prevzala, a teda, že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. ani inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku SR boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené, námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku SR riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie.

35. Poukazujúc na judikatúru Súdneho dvora EÚ, z ktorej jednoznačne vyplýva, že Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, má tunajší súd za jednoznačne splnené predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú porušením práva Únie, keďže v danej veci došlo k porušeniu práva žalobcu na oddych, zabezpečený stanovením maximálneho týždenného pracovného času v trvaní 48 hodín, ktoré vyplýva z ustanovenia čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktoré má priamy účinok, keďže je dostatočne jasné a určené a jeho cieľom bolo priznať jednotlivcovi práva, z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že išlo o porušenie dostatočne závažné a medzi týmto porušením a spôsobenou škodou jednotlivcovi existuje priama príčinná súvislosť.

36. Čo sa týka námietky žalovaného, že žalobca nevykonal úkony, ktorým by upozornil zamestnávateľa na porušenie práva, resp. úkony, ktorými by namietal rozvrhnutie pracovného času, súd konštatuje, že judikatúra Súdneho dvora EÚ, konkrétne rozsudky (C-429/09, C-445/06) takéto podmienky neustanovujú, preto by bolo v rozpore so zásadou efektivity, aby žalovaný bol zvýhodnený oproti žalobcovi, ktoré práva boli porušené. Nemožno ochraňovať žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti, vyplývajúce mu z komunitárneho práva a prenášať zodpovednosť na žalobcu, aby sa tento domáhal odstránenia protiprávneho stavu najprv u zamestnávateľa, nakoľko uvedeným postupom nie je podmieňované vyvodzovanie zodpovednosti fyzickej osoby voči členskému štátu za nesprávne transponovanie smernice, ktoré priamo upravuje práva pre tieto fyzické osoby.

37. Keďže ako už bolo vyššie uvedené, súd mal za preukázané, že žalobca v priebehu takmer troch rokov, za ktoré si uplatnil nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, odpracoval 40-krát vyšší počet hodín v rámci týždenného pracovného času ako bol maximálny týždenný pracovný čas podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, žalobca bol z uvedeného dôvodu ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, resp. fyzicky a psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva, súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka, keďže v dôsledku konania, resp. nekonania žalovaného došlo k porušeniu práv žalobcu na súkromný a rodinný život ako aj práva na ochranu zdravia (právo na

odpočinok), pričom pri stanovení konkrétnej výšky náhrady súd prihliadal na kritéria stanovené zákonom a rozhodovacou činnosťou súdov.

38. Vo vzťahu k samotnej výške náhrady súd konštatuje, že zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pričom samotná výška závisí od úvahy súdu a od posúdenia závažnosti vzniknutej ujmy, dĺžky času, po ktorú dochádzalo k protiprávnemu konaniu, intenzity zásahu, vniknutých dôsledkov ako aj od posúdenia špecifických okolnosti, toho ktorého prípadu. V predmetnej právnej veci z výsluchu žalobcu vyplynulo, že tento vykonáva namáhavú pracovnú činnosť, ktorá si vyžaduje plne sústredenie ako aj využívanie fyzických a psychických síl, v dôsledku čoho potrebuje dostatočný čas na regeneráciu, pričom tento čas je dlhodobo okliešťovaný, nakoľko žalobcovi je nariaďovaný výkon služobných povinnosti nad maximálny, smernicou povolený, limit týždenného pracovného času v trvaní 48 hodín. Z predloženého výpisu z dochádzkového systému vyplýva, že za necelé 3 roky došlo u žalobcu 40-krát k prekročeniu týždenného pracovného času. Z výsluchu žalobcu taktiež vyplývalo, že uvedené má vplyv aj na možnosť plánovať si voľnočasové aktivity, nakoľko nie vždy má dostatok času načerpať nové sily a budovať rodinné väzby, pričom v dome žije nie len so svojou manželkou ale aj so svojou dcérou, zaťom a vnúčikom, ktorému sa chce venovať. Poukazujúc na uvedené okolnosti predmetného prípadu, na dlhodobé porušovanie práva žalobcu na dostatočný oddych, rozsah v akom dochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času (40 x za žalobcom uplatnené obdobie) ako aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na primeranú finančnú náhradu v sume 2.300,- Eur, nakoľko porušením práva Únie bolo skutočne do jeho osobnostnej sféry zasiahnuté.

39. Ako už bolo konštatované, práca žalobcu ako hasiča je nielen náročná a riziková, ale aj veľmi dôležitá, nakoľko v súčasnosti okrem požiarov zasahujú hasiči aj pri dopravných nehodách, hromadných haváriách, živelných pohromách, úniku nebezpečných, rádioaktívnych látok, množstve rôznych technických zásahov a rôznych záchranných prácach, pričom nezanedbateľná je aj ich osvetová činnosť ohľadom poučenia obyvateľstva a kontroly požiarneho zabezpečenia budov. O to viac sa javí potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život, aby sa mohol venovať svojim záľubám, príp. aj aktivitám ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania (v súvislosti s uvedeným porovnaj rozsudok Okresný súd Spišská Nová Ves sp.zn. 5C/49/2018 z 15. 10. 2019).

40. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol, pretože žalobca nepreukázal, že by sa tento zásah negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav. Vzhľadom na absenciu takýchto následkov súd považoval sumu 2.300,- Eur, za primeranú. Zohľadnil pri tom aj skutočnosť, v akom rozsahu je priznávaná výška nemajetkovej ujmy žalobcom v obdobných súdnych sporoch.

41. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Poukazujúc na dôvodovú správu k predmetnému ustanoveniu je možné priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške, keď výška nároku závisí od úvahy súdu ako je tomu aj v prejednávanej veci. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Odkazujúc na § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s článkom 3 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, je v danom prípade potrebné priznať náhradu trov konania v plnej výška, avšak zo sumy, ktorá bola súdom priznaná. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku postupom podľa § 262 Civilného sporového poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, písomne, v príslušnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.